

Obec Veltruby
Sportovní 239, 280 02 Kolín
IČ: 235881, tel. 321 795 732, e-mail: podatelna@veltruby.cz

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65 100
10 Praha 10

Prostřednictvím

Krajský úřad Pardubického kraje
OŽPZ – oddělení integrované prevence
Komenského nám. 125/125
532 11 Pardubice I-Staré Město
ID DS: z28bwu9

Ke sp. zn. SpKrÚ 487/2019/OŽPZ/100
Č. j. KrÚ 4196/2019/OŽPZ/CH

Ve Veltrubech dne 15. 7. 2019

Odvolání proti rozhodnutí o změně integrovaného povolení

Obec Veltruby, se sídlem Sportovní 239, 280 02 Veltruby, IČO: 00235881 (dále jen „**odvolatel**“), byl účastníkem řízení o změně integrovaného povolení dle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o znečišťování a o změně některých zákonů (dále jen „**zákon o integrované prevenci**“), pro zařízení: „Spalovací zařízení o jmenovitém tepelném příkonu větším než 50 MW“ společnosti Sev.en EC, a.s., se sídlem K Elektrárně 227, 533 12 Chvaletice, IČO: 287 86 009 (dále jen „**zařízení**“ a „**provozovatel**“). Řízení bylo vedeno u Krajského úřadu Pardubického kraje (dále jen „**krajský úřad**“) pod sp. zn. SpKrÚ 487/2019/OŽPZ/11.

Krajský úřad dne 28. 6. 2019 vydal rozhodnutí o změně integrovaného povolení č. j. KrÚ 40346/2019/OŽPZ/CH (dále jen „**napadené rozhodnutí**“). Napadené rozhodnutí bylo odvolateli doručeno dne 1.7.2019 a odvolatel proti němu tímto v zákonem stanovené lhůtě podává odvolání v rozsahu výroků 1., 2. a 4. a navrhuje, aby Ministerstvo životního prostředí jako odvolací správní orgán:

- I. Napadené rozhodnutí v rozsahu uvedených výroků dle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu **zrušil a ve věci sám rozhodl** v souladu s návrhem odvolatele tak, že se žádost provozovatele o změnu integrovaného povolení zamítá,

Nebo alternativně

- II. Napadené rozhodnutí v rozsahu uvedených výroků dle § 90 odst. 1 písm. a) správního řádu zrušil a vrátil věc správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

Odvolatel je toho názoru, že v průběhu řízení došlo k závažnému procesnímu pochybení a porušení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „**správní řád**“) a nebyly splněny podmínky pro udělení výjimky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované

prevenci a posouzení provedené krajským úřadem je v rozporu s Metodikou Ministerstva životního prostředí k aplikaci § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, č. j. MZP/2018/710/848 (dále jen „metodika MŽP“).¹

I. Skutkové a právní okolnosti a předchozí vývoj řízení

Na základě směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích (dále jen „IED“) Evropská komise přijala prováděcí rozhodnutí č. 2017/1442, kterým se stanoví závěry o nejlepších dostupných technikách (BAT) podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU pro velká spalovací zařízení (dále jen „závěry o BAT“). Jedná se o výsledek několikaletého úsilí pracovní skupiny, která sestává z expertů Evropské komise, členských států, průmyslu i akademických autorit. Návrhy této pracovní skupiny poté schválili zástupci členských států EU. Emisní limity v závěrech o BAT byly stanoveny na základě širokého dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo velké množství provozovatelů, a jsou tedy založeny na reálných datech.

Napadeným rozhodnutím byla zařízení udělena výjimka z emisních limitů spojených s BAT, a to pro denní a roční limit emisí oxidů dusíku (NOx) a roční limit emisí rtuti (Hg). Odchýlení od emisních limitů spojených s BAT je přitom možné pouze za velmi výjimečných okolností v řádně odůvodněných případech – tento postup upravuje č. 15 odst. 4 IED, resp. § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci a také metodika MŽP.

Výjimka z emisních limitů byla udělena v následujícím rozsahu:

Látka	Úroveň emisí spojená s BAT	Navrhovaný emisní limit (výjimka)	Absolutní emise v souladu s BAT / rok	Absolutní emise při udělení výjimky /rok	Rozdíl v absolutních emisích / rok	Celkový rozdíl v absolutních emisích (8 let pro NOx, resp. 6 let a 4 měsíce pro Hg)
NOx	85 – 175 mg/m ³	195 mg/m ³	2 949,333 tun	3 286,4 tun	337,067 tun	2 696,536 tun
Hg	1 – 7 µg/m ³	25 µg/m ³	117,973 kg	421,333 kg	303,360 kg	1 921,36 kg

Zároveň byla provozovateli udělena výjimka z denních emisních limitů pro NOx ve výši 245 mg/m³ oproti emisnímu limitu stanovenému v závěrech o BAT, který je 140-220 mg/m³, rovněž po dobu 8 let.

Provozovatel předložil Krajskému úřadu Pardubického kraje žádost o změnu integrovaného povolení, odborné posouzení k udělení výjimky z úrovní emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami (dále jen „odborné posouzení“), rozptylovou studii s názvem Hodnocení příspěvku Elektrárny Chvaletice k celkové úrovni znečištění ovzduší oxidy dusíku, oxidem uhelnatým a rtutí po srpnu 2021 (dále jen „rozptylová studie“), a dvě tabulky obsahující údaje o ekonomickém hodnocení. Dne 1. 4. 2019 proběhlo ústní projednání žádosti ve smyslu § 12 zákona o integrované prevenci. Provozovatel následně doplnil svoji žádost o dodatečné informace podáním ze dne 18. 4. 2019 (dále jen „doplnění žádosti“). Dne 26. 4. 2019 krajský úřad vyzval účastníky k seznámení se s tímto doplněním ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, a to ve dnech 15. 5. až 28. 5. 2019.

II. Krajský úřad se dopustil závažného procesního pochybení

Řízení o změně integrovaného povolení se řídí zákonem o integrované prevenci. Dle § 1 odst. 2 se toto řízení subsidiárně řídí správním řádem. Pokud zákon o integrované prevenci nestanoví zvláštní procesní pravidla, správní orgán má povinnost postupovat v souladu se správním řádem. Krajský úřad se v projednávané věci dopustil závažného procesního pochybení, když v rozporu s § 36 odst. 3 správního řádu nevzal v úvahu vyjádření některých účastníků řízení k doplnění žádosti. Tato vyjádření některých účastníků řízení byla krajskému úřadu zaslána ve lhůtě dle § 36 odst. 3 správního řádu, krajský úřad však v rozhodnutí explicitně uvedl, že k těmto vyjádřením nebude přihlížet.²

¹ Metodika MŽP je dostupná online zde:

<https://www.mzp.cz/ippc/ippc4.nsf/b8b42dbc0c8637bac125773c0021a91e/22001c6610fa3e7bc1258368003e885c?OpenDocument>

² Viz str. 22 napadeného rozhodnutí.

Zákon o integrované prevenci stanoví v § 9 odst. 3 ve spojení s § 9 odst. 1 tohoto zákona lhůtu 30 dnů pro vyjádření účastníků řízení k žádosti o změnu integrovaného povolení. Další lhůty pro koncentraci řízení již zákon o integrované prevenci nestanoví. Stejně tak tento zákon neupravuje situaci, kdy provozovatel v průběhu řízení doplní svoji žádost. Subsidiárně se tedy použije správní řád. V § 9 odst. 4 zákona o integrované prevenci se stanoví, že k vyjádřením zasláným po uplynutí 30denní lhůty dle § 9 odst. 1 tohoto zákona se nepřihlíží. Toto ustanovení se však vztahuje pouze na vyjádření k žádosti, nikoli na jakékoli další vyjádření během řízení o změně integrovaného povolení.

Ve své výzvě účastníkům k seznámení se s podklady pro rozhodnutí ve správním řízení ze dne 26. 4. 2019 krajský úřad sám odkázal na § 36 odst. 3 správního řádu, který stanoví: „Nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; ...“ Dle judikatury správních soudů je „[s]myslem § 36 odst. 3 správního řádu, aby se účastník dozvěděl, že správní orgán již je „připraven rozhodnout“ a z jakých podkladů bude vycházet, a aby neopomněl ještě naposledy zareagovat těsně před vydáním rozhodnutí.“³ Z dikce tohoto ustanovení je zřejmé, že možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí není právní úpravou vnímána tak, že se poskytne „při zahájení řízení“, jak to učinil krajský úřad, nýbrž naopak až „po ukončení zjišťování podkladů pro rozhodnutí“.⁴

Ačkoli krajský úřad ve své výzvě deklaroval pouze možnost seznámení se s podklady pro rozhodnutí, někteří účastníci se k těmto podkladům ve smyslu citovaného ustanovení správního řádu rovněž i vyjádřili. Ostatně, možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí by neměla pro účastníky řízení valného významu, pokud by neměli zároveň právo se k těmto (obzvláště novým) podkladům vyjádřit.

Krajský úřad proto pochybil, když nechal v úvahu vyjádření některých účastníků řízení zaslána v období 15. 5. až 28. 5. 2019, tedy v období určeném krajským úřadem pro seznámení se – a vyjádření – k podkladům pro rozhodnutí. Skupina účastníků řízení v těchto vyjádřeních reagovala na doplnění žádosti provozovatelem a upozorňovala na nedostatky tohoto doplnění (chybějící zdroje informací, nedostatečné doprovodné informace k výsledkům kontinuálního měření rtuti, nesprávná aplikace metodiky MŽP, atd.). Organizace Greenpeace Česká republika, z.s., v tomto období zaslala data o vlivu výjimky na životní prostředí a lidské zdraví za pomoci rozptylového modelu CALPUFF (podrobnější výstup rozptylového modelování je součástí spisu). Všechny tyto výhrady účastníků řízení krajský úřad označil za irelevantní a nechal je při rozhodování v úvahu. O to paradoxnější je, že krajský úřad přešel výhrady účastníků řízení k rozptylové studii předložené provozovatelem s tím, že „[p]okud skupina podatelů I měla k předložené rozptylové studii námitky, měli možnost v průběhu řízení předložit oponentní rozptylovou studii zpracovanou autorizovanou osobou, která by vyvrátila správnost či úplnost rozptylové studie. V opačném případě se jedná o domněnky laiků.“ (viz str. 16 napadeného rozhodnutí) Taková studie (ačkoli nebyla zpracována autorizovanou osobou) byla krajskému úřadu předložena, ten ji však nezákonně ignoroval.

Výše popsané procesní pochybení krajského úřadu má významný vliv na zjištěný skutkový stav v projednávané věci a lze mít důvodně za to, že mohlo mít vliv na správnost napadeného rozhodnutí ve smyslu § 89 odst. 2 správního řádu. Odvolatel proto navrhuje, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno, případně aby odvolací orgán sám v uvedené věci rozhodl po zohlednění všech relevantních podkladů.

III. Denní limit emisí NOx je v rozporu s právními předpisy

IED v příloze V. stanoví emisní limity NOx, které se na zařízení v projednávané věci budou aplikovat po skončení tzv. Přechodného národního plánu, tedy po 30. 6. 2020⁵ – po tomto datu již nebude možné se od těchto limitů odchýlit. Emisní limity dle Přílohy V. IED tedy **musí být bezpodmínečně plněny** i v období, pro které provozovatel požaduje výjimku z emisních limitů spojených s BAT – tvoří jakýsi „strop“, který výjimka z emisních limitů spojených s BAT nesmí překračovat.

Limity z přílohy V. IED jsou transponovány ve vyhlášce č. 415/2012 Sb.⁶ Konkrétně pro NOx IED a vyhláška č. 415/2012 Sb. stanoví emisní limit ve výši 200 mg/m³, přičemž tyto předpisy dále stanoví za pomoci tzv. závazných podmínek provozu, že emisní limit se považuje za splněný, pokud „žádná platná denní průměrná hodnota nepřekročí 110 % hodnoty specifického emisního limitu.“⁷ **Denní limit pro emise NOx účinný po 30. 6. 2020 je tedy 220 mg/m³.** Krajský úřad však provozovateli

³ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2013, č. j. 5 Ca 117/2009-39.

⁴ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2003, č.j. 7 A 112/2002-36.

⁵ Přechodný národní plán skončí 30. 6. 2020, viz: https://www.mzp.cz/cz/prechodny_narodni_plan_cr

⁶ Viz Přílohu č. 2., tabulku č. 1 vyhlášky č. 415/2012 Sb., resp. IED, Příloha V., část 4 odst. 1 písm. b).

⁷ Viz § 9 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 415/2012 Sb.

povolil **výjimku pro denní limit ve výši 245 mg/m³**, což je v rozporu s požadavky IED a vyhlášky č. 415/2012 Sb. Popsaný výklad právních předpisů potvrzuje i metodika MŽP.⁸

Krajský úřad své rozhodnutí odůvodnil tím, že dle závěrů o BAT je „roční emisní limit pro NOX výši 175 mg/Nm³ a denní emisní limit pro NOX ve výši 220 mg/Nm³, což vyjadřuje 125,7 % poměr mezi těmito hodnotami. V případě hodnoty ročního emisního limitu ve výši 195 mg/Nm³ v rámci žádosti k udělení výjimky provozovatel provedl přepočtení na denní průměr 245 mg/Nm³ analogicky v souladu s poměrem 125,7% mezi ročním a denním průměrem podle závěrů o BAT.“ (str. 14 napadeného rozhodnutí) Tento výklad je v rozporu s právními předpisy i metodikou MŽP. Ani samotné závěry o BAT tento výklad nijak nenaznačují. Je třeba bezvýhradně trvat na tom, že emisní limity dle IED a vyhlášky č. 415/2012 Sb. jsou nepřekročitelným stropem pro udělování výjimek dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci. **Napadené rozhodnutí je v tomto aspektu v nezákonné a odvolatel proto navrhuje jeho zrušení odvolacím orgánem.**

IV. Zařízení nevykazuje žádnou technickou charakteristiku, která by odůvodňovala udělení výjimky

Dle § 14 odst. 4 zákona o integrované prevenci zásadně platí, že krajský úřad „stanoví emisní limity, které zajišťují, že za běžných provozních podmínek emise nepřekročí úroveň emisí spojené s nejlepšími dostupnými technikami, jak jsou stanoveny v rozhodnutích o závěrech o nejlepších dostupných technikách.“ Postup podle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, tedy udělení výjimky z emisních limitů spojených s BAT, je krajním a velmi výjimečným prostředkem, který by měl být aplikován pouze ve velmi ojedinělých a řádně odůvodněných případech.⁹

Dle judikatury správních soudů a Soudního dvora Evropské unie v oblasti výjimek z ochrany životního prostředí, kterou lze analogicky aplikovat i na projednávaný případ, musí být tyto výjimky vykládány restriktivně.¹⁰ Navíc pro každou výjimku leží na orgánu, který ji povoluje, důkazní břemeno, že zákonné podmínky pro udělení výjimky skutečně existují.¹¹

Zákon o integrované prevenci stanoví, že výjimku z emisních limitů spojených s BAT lze udělit:

„pouze pokud odborné posouzení předložené provozovatelem prokáže, že v jeho důsledku nedojde k závažnému znečištění životního prostředí, celkově bude dosaženo vysoké úrovně ochrany životního prostředí, a že by dosažení úrovně emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami popsány v závěrech o nejlepších dostupných technikách vedlo k nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí, a to z důvodů: a) zeměpisné polohy daného zařízení nebo místních podmínek životního prostředí, nebo b) technické charakteristiky daného zařízení.“ (viz § 14 odst. 5 zákona)

Z citovaného ustanovení tedy vyplývá, že základní podmínkou, resp. důvodem, pro udělení výjimky musí být jedna z taxativně vymezených okolností pod písmeny a) nebo b) v citovaném ustanovení. Provozovatel svoji žádost opírá o důvod dle písm. b).

Dle názoru odvolatele nelze hovořit ani o tom, že by zvláštní technická charakteristika zařízení bránila nebo značně ztěžovala dosažení emisních limitů spojených s BAT. Tento důvod udělení výjimky byl v minulosti aplikován ve sklářském průmyslu pro zařízení, která byla např. příliš malá na to, aby do nich mohla vůbec být požadovaná technologie instalována.¹² S obdobnými problémy se však zařízení nepotýká, ani tuto skutečnost ve své žádosti netvrdí.

Krajský úřad v napadeném rozhodnutí (str. 14) konstatoval, že „[t]echnickou charakteristikou zařízení lze chápat investice vynaložené pro dosažení souladu provozu zařízení se směrnicí IED (technologie SNCR na blocích B1, B2 a B3) a konstrukci zařízení, která je určena výhradně ke spalování hnědého uhlí ze Severočeské hnědouhelné pánve.“ Dle odvolatele však není možné, aby byla v minulosti vynaložená investice považována za technickou charakteristiku zařízení. Provedená investice byla dobrovolným postupem provozovatele, který „vsadil“ na určitou technologii a rozhodl se pro její využití, jistě po zralém zvážení všech dostupných možností a souvisejících rizik (např. rizika zprísnění emisních limitů stanovených na evropské úrovni). Institut výjimky z nejlepších dostupných technik by neměl sloužit ke krytí podnikatelského rizika provozovatele.

⁸ Příloha metodiky: Tabulka 1 - Minimální požadavky na emisní limity pro emise ze spalovací stacionární zdroje o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 50 MW a vyšším – pevná paliva - hnědé uhlí, viz rádek NOx, zařízení s příkonem nad 300 MWth, uvedený maximální denní limit je 220 mg/m³. <https://www.mzp.cz/ippc/ippc4.nsf/b8b42dbc0c8637bac125773c0021a91e/258ea4980e60768fc12583a200201c9d?OpenDocument>

⁹ Ostatně i dle bodu 16. úvodních ustanovení směrnice o průmyslových emisích je možnost udělení výjimky z emisních limitů spojených s BAT vázána na „zohlednění určitých zvláštních okolností.“

¹⁰ Viz například rozsudek SDEU ze dne 26. 10. 2006 Komise v. Portugalsko (C-239/04, ECLI:EU:C:2006:665, bod 35).

¹¹ Viz Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 6 As 73/2015 – 40, který vychází z rozsudku Soudního dvora ze dne 14. 6. 2007, Komise proti Finsku, C-342/05, Sb. rozh., s. I-4713.

¹² Viz např. rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 21. 10. 2015, sp. zn. 23875/ZP/2015-13. V tomto rozhodnutí nebylo možné nainstalovat jednotku odsášení ke sklářské peci z důvodu nedostatku prostoru.

K tomu odvolatel připomíná, že investice do technologie SNCR společně pro bloky B1 a B2 ještě ani neproběhla – tím spíše tedy nelze argumentovat zvláštní technickou charakteristikou zařízení ve vztahu k těmto dvěma blokům, jak činí krajský úřad. Zmíněná investice se navíc týká pouze technologie deNOx – pokud jde o technologie určené specificky ke snížení emisí rtuti, žádná investice v zařízení zatím neproběhla. Krajský úřad však nijak nezdůvodnil, jakou technickou charakteristikou se zařízení vyznačuje ve směru ke snížení emisí rtuti.

Pokud jde o tvrzení, že zařízení je určeno výhradně ke spalování hnědého uhlí ze Severočeské hnědouhelné pánve, provozovatel ani krajský úřad toto konstatování nijak nedoložili a není jasné, jakým způsobem k němu dospěli. Odvolatel nevidí důvod, proč by v zařízení nemohlo být v případě potřeby spalováno hnědé uhlí jiného původu. Provozovatel ani krajský úřad navíc nijak nevysvětlili, jakým způsobem by volba paliva měla významně zvýšit náklady na investici do technologií pro snížení emisí NOx a Hg, ani takové zvýšení nákladů nedoložili žádnou studií či citlivostní analýzou.

Odvolatel tedy uzavírá, že chybí zcela základní zákonná podmínka pro udělení výjimky – není dána ani specifická zeměpisná poloha zařízení, ani zařízení není zatíženo zvláštní technickou charakteristikou. Napadené rozhodnutí je proto nezákonné ve smyslu § 89 odst. 1 správního řádu a odvolatel navrhuje jeho zrušení.

V. Hodnocení výjimky z emisních limitů Hg dle metodiky MŽP je negativní

Pro zhodnocení každé žádosti o výjimku z emisních limitů spojených s BAT pro velká spalovací zařízení jsou správní orgány povinny provést posouzení, zda „by dosažení úrovně emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami popsány v závěrech o nejlepších dostupných technikách vedlo k nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí“ ve smyslu § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci. Pro účely tohoto posouzení byla vydána metodika MŽP, dle které mají správní orgány provést multi-kriteriální posouzení. Jednotlivá kritéria mají dle metodiky MŽP rozdílnou váhu vyjádřenou počtem *. Pokud převažuje pozitivní hodnocení (tj. pozitivně hodnocená kritéria obdrží více *), výjimku lze udělit – a naopak, pokud převažuje negativní hodnocení, žádost by měla být zamítnuta.

Dle hodnocení žádosti provozovatele o výjimku z emisních limitů pro Hg krajským úřadem (str. 32-33 napadeného rozhodnutí) byla pozitivně hodnocena pouze kritéria o váze 2 *, zatímco negativně byla hodnocena kritéria o váze 7 *. Jednoznačně tedy převažuje negativní hodnocení žádosti. Krajský úřad toto negativní hodnocení reflektoval pouze zkrácením požadované doby výjimky na 6 let a 4 měsíce, namísto osmi let. Tím se však negativní hodnocení žádosti dle metodiky MŽP nijak nemění, neboť kritériem doby výjimky je hodnoceno negativně, pokud je výjimka udělena na 4 roky a více – zkrácení doby výjimky tedy nemá na hodnocení žádosti dle metodiky MŽP žádný vliv.

Ve stávající podobě tedy měla být žádost provozovatele o výjimku z emisních limitů Hg jednoznačně zamítnuta, neboť posouzení přiměřenosti nákladů vzhledem k přínosům pro životní prostředí ve smyslu § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci je jednoznačně v neprospěch udělení výjimky. Nadto odvolatel podotýká, že krajský úřad je při svém rozhodování vázán jak platnými právními předpisy, tak metodikou ústředního orgánu státní správy, tedy i metodikou MŽP.

Napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť, jak ukazuje posouzení na základě metodiky MŽP, žádost o výjimku z emisních limitů Hg nesplňuje podmínky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci. Odvolatel tedy navrhuje zrušení rozhodnutí pro nezákonnost ve smyslu § 89 odst. 1 správního řádu.

VI. K technickému řešení a zdůvodnění nedosažení cílových hodnot

Krajský úřad v napadeném rozhodnutí nekriticky převzal návrh technického řešení předložený provozovatelem, a to ačkoli účastníci řízení namítali řadu nedostatků a alternativ takového technického řešení. Na jedné straně krajský úřad uznává, že „Metodický pokyn MŽP, čj. MZP/2018/710/848 k aplikaci § 14 odst. 5 zákona na velká spalovací zařízení uvádí požadavek na předložení vždy jedné varianty technického řešení pro plánovaný scénář a jedné varianty pro scénář podle BAT.“ (str. 15 napadeného rozhodnutí) Zároveň se však vzdává jakékoli ambice tuto povinnost provozovatele ve správním řízení vynucovat: „Výběr technologie je vždy na provozovateli, který si ji volí s ohledem na řadu faktorů (emisní situace, charakteristika zařízení, vynaložené náklady na investici, provoz a účinnost technologie deklarovanou výrobcem apod.), což je jedním z principů aplikovatelnosti rozhodnutí o závěrech o BAT. Provozovatel nemá povinnost odůvodňovat volbu technologie. Úřad rozhoduje o žádosti tak, jak byla podána, nelze žádat o alternativy a není na úřadu, natož na účastnících, aby vybírali nejlepší technologii.“ (str. 15 napadeného rozhodnutí)

Přesto, že účastníci řízení vyjádřili důvodné pochybnosti nad výběrem technologií pro BAT scénář, stejně jako nad odhadem nákladů pro oba scénáře, krajský úřad navržené technologické řešení odmítl kriticky zhodnotit. Lze souhlasit s tím, že úřad rozhoduje o žádosti tak, jak byla podána. To však neznamená, že pokud je podána žádost, která je v rozporu s metodikou MŽP, úřad ji nemůže zamítnout. Naopak, úřad je povinen v souladu s § 3 správního řádu postupovat tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. Proto měl krajský úřad povinnost zjistit, jakým způsobem postupoval provozovatel při výběru technologií pro oba scénáře a ověřit, zda se skutečně jedná o nejlevnější možné řešení. V tomto aspektu krajský úřad selhal a jeho rozhodnutí je tedy věcně nesprávné a nezákonné ve smyslu § 89 odst. 2 správního řádu.

Pro úplnost zde odvolatel uvádí hlavní výhrady účastníků řízení proti provozovatelem zvolenému technologickému řešení. Tyto výhrady jsou rovněž rozvedeny ve vyjádřeních účastníků řízení, která byla předložena krajskému úřadu během řízení o změně integrovaného povolení.

- Technické řešení v rámci odborného posouzení je popsáno velmi obecně a povrchně. Na základě tohoto popisu nelze posoudit, zda jsou předkládané cenové kalkulace důvěryhodné, ani jakých výsledných emisních koncentrací obou polutantů by mohlo být dosaženo při aplikaci jednotlivých scénářů (např. není zřejmé, jak velké zlepšení by znamenala aplikace scénáře BAT vzhledem k tomu, že za pomoci navržené technologie by bylo možné dosáhnout podstatně nižších emisí, než jaký je horní limit povoleného intervalu dle závěrů o BAT).
- Pokud jde o snížení emisí NO_x, nelze souhlasit s tvrzením, že instalace účinnější technologie selektivní katalytické redukce (dále jen „SCR“) nutně musí představovat zmařenou investici z důvodu nutnosti odstavení nedávno instalované technologie selektivní nekatalytické redukce (dále jen „SNCR“). Obě technologie je totiž možné provozovat zároveň na stejném zařízení, a to s významně zvýšenými přínosy pro životní prostředí.¹³
- Provozovatel nijak nezdůvodnil, proč jako technické řešení pro dosažení emisních limitů spojených s BAT ne zvolil tzv. hybridní technologii SNCR/SCR, která spočívá ve vylepšení stávající technologie SNCR o několik vrstev katalyzátoru. Tato hybridní technologie dosahuje obdobných účinků jako samotná technologie SCR,¹⁴ ale zároveň je podstatně levnější – stojí pouze méně než dvě třetiny nákladů na instalaci SCR.¹⁵ Na hnědouhelné elektrárně přitom tato hybridní technologie byla instalována již před 20 lety.¹⁶
- Celé odborné posouzení pro scénář BAT pro dosažení emisních limitů NO_x je tak založeno na nesprávné premise, že jediným možným řešením je 1) odstranění stávající technologie SNCR a 2) instalace technologie SCR. Vzhledem k tomu, že provozovatelem zvolená varianta je nákladnější než odvolatelem výše zmíněné alternativy, a zároveň oproti těmto alternativám nepřináší zvláštní přínosy pro životní prostředí, je nutné provozovatelem navržené technické řešení považovat za nevhodné a rozporné s metodikou MŽP.
- Pokud jde o snížení emisí Hg, provozovatel jako technické řešení pro případ udělení výjimky pro emise rtuti uvádí pouze technologie, jejichž vedlejším účinkem je snížení emisí rtuti, a jejichž instalace v zařízení by byla nezbytná v každém případě, neboť je jejich užití nezbytné pro dosažení emisních limitů účinných od 30. 6. 2020, dle IED, přílohy V. V případě udělení výjimky by tedy provozovatel nepřijal žádné cílené opatření pro snížení emisí rtuti. Takový stav je nepřijatelný, obzvláště s ohledem na významný rozdíl (257 %) mezi emisními limity spojenými s BAT a požadovanou úrovní výjimky.
- Zadruhé, provozovatel zde opět neuvádí, z jakého důvodu se rozhodl pro scénář BAT posuzovat právě technologii injektáže uhlíkového sorbentu (tzv. activated carbon injection, dále také „ACI“). Jak vyplývá již ze samotného odborného posouzení (str. 7), nabízí se i další způsoby řešení dle dokumentu BREF,¹⁷ a to: „g. použití halogenovaných přísad v palivu nebo vstřikovaných do ohniště, h. úprava paliva před spalováním, i. výběr paliva.“ Dle dokumentu BREF jsou např. roční náklady při použití halogenovaných přísad (BAT technologie g.) zhruba 6,43 mil. Kč,¹⁸ což je zhruba 7x méně než roční náklady odhadované provozovatelem pro scénář BAT při použití technologie ACI. Proto se náklady na dosažení emisí rtuti spojených s BAT předložené provozovatelem jeví jako nadhodnocené.

¹³ Viz: Institute of Clean Air Companies (2008) Selective Non-Catalytic Reduction (SNCR) for Controlling NO_x Emissions, dostupné online: https://cdn.ymaws.com/www.icac.com/resource/resmgr/Standards_WhitePapers/SNCR_Whitepaper_Final.pdf

¹⁴ Fuel Tech (2018): Adaptation of existing SNCR system to meet BREF limits of 150 mg and beyond. (Prezentace z konference 13th Multi-Pollutant Emissions from Coal Workshop, Krakow. Více informací na: <https://www.mec-workshops.org/>

¹⁵ Parsons Brinckerhoff (2014). Coal and Gas Assumptions DECC, str. 42.

¹⁶ Johnson, Robert, E. (1996) Combination of SNCR and SCR NO_x Emission Control Systems. Synergetic Effects and Customer Benefits. Dostupné online: <http://www.alentecinc.com/papers/SCR-SNCR/scr-sncr.html>

¹⁷ Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Large Combustion Plant (dále jen „BREF LCP“), dostupné z: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/LCP/JRC107769_LCP_bref2017.pdf

¹⁸ BREF LCP 2017, str. 428-429.

- V neposlední řadě provozovatel zanedbává prokázaný pozitivní vliv technologie SCR (resp. technologie hybridní SNCR/SCR), která, na rozdíl od technologie SNCR, díky katalyzátoru významně přispívá ke snížení emisí rtuti.¹⁹ Dosažení emisních limitů pro NO_x by tak mělo pozitivní vliv i na emise rtuti, tento vliv však není v odborném posouzení nijak reflektován, čímž dochází k deformaci jednotlivých výpočtů (např. výpočtu měrné nákladovosti na zamezení 1 tuny emisí, kde by se cena SCR měla rozprostřít nejen na zamezené emise NO_x, ale i na emise Hg).
- Předložené odborné posouzení je založené na svévolně, neodůvodněně a nákladově neefektivně zvoleném technickém řešení pro dosažení emisí NO_x i Hg spojených s BAT. Je proto pro vyhodnocení kritérií pro udělení výjimky irelevantním podkladem.
- Odborné posouzení předložené provozovatelem zcela zanedbává, že emisní limity dle závěrů o BAT jsou stanoveny jako interval hodnot, kterých lze za použití nejlepších dostupných technik dosáhnout. Provozovatel v rámci scénáře BAT uvažuje pouze s dosažením horní hranice emisních limitů spojených s BAT a zanedbává reálné možnosti technologií. Např. za použití technologie SCR nebo hybridní SCR/SNCR by bylo možné dosáhnout emisí NO_x na úrovni kolem 100 mg/m³,²⁰ což je o 42 % méně než horní limit intervalu dle závěrů o BAT (tj. 175 mg/m³). Tím dochází k podhodnocení pozitivních efektů scénáře BAT pro životní prostředí.

VII. Krajský úřad nezohlednil změnu paliva v období výjimky

Jak již namítali účastníci řízení ve svých vyjádřeních a také na ústním jednání dle 1. 4. 2019, v průběhu doby výjimky dojde v zařízení ke změně používaného paliva. V současnosti zařízení spaluje směs uhlí z dolu ČSA a dolu Vršany.²¹ Těžba uhlí v dole ČSA však skončí v roce 2022²² a potom bude nahrazeno pouze uhlím z Vršan. Obojí uhlí má např. z hlediska obsahu rtuti podobnou kvalitu,²³ velký rozdíl je však v jeho výhřevnosti: uhlí z ČSA má průměrnou výhřevnost 17,5 MJ/kg, zatímco uhlí z Vršan má výhřevnost 11 MJ/kg. Směs v současnosti používaná v zařízení má průměrnou výhřevnost 15,6 MJ/kg, tedy zhruba 30 % podíl uhlí z Vršan a 70 % z ČSA.²⁴ Rtuť je obsažena v uhlí a při jeho spálení se uvolňuje a uniká ve spalinách. Čím více uhlí elektrárna spálí, tím více rtuti se uvolní do ovzduší. Provozovatel na ústním jednání dne 1. 4. 2019 potvrdil, že v době požadované výjimky nebude snížen stávající výkon elektrárny a zároveň dojde k přechodu na méně výhřevné palivo. To znamená, že pro zachování výkonu elektrárny bude třeba spálit více uhlí. Obsah rtuti ve stávajícím i budoucím palivu je zhruba stejný, což znamená, že emise rtuti vzrostou úměrně k nárůstu spotřeby paliva. Nahrazení současné směsi kompletně vršanským uhlím po roce 2022 tedy povede při zachování stejného výkonu v zařízení ke zvýšení emisí rtuti o 41 %. Tyto argumenty účastníků řízení se provozovatel pokusil vyvrátit ve svém doplnění žádosti, kde v části 3.9.3. uvádí, že informace o změně paliva nepovažuje pro žádost za relevantní. Vzhledem k tomu, že změna paliva má vliv na emise některých polutantů, změna paliva se nutně promítne i do hodnocení předmětné žádosti. Konkrétně má být totiž vyhodnoceno absolutní množství emisí (v tunách) za rok a za celou dobu výjimky, případně časové řady emisí a vzestupná či sestupná tendence emisí v době požadované výjimky. Bez údajů o změně v množství emisí v důsledku změny paliva nelze tyto aspekty žádosti hodnotit, resp. je třeba je v souladu se zásadou předběžné opatrnosti hodnotit negativně.

Dále si provozovatel ve svém doplnění žádosti (části 3.9.5. a 3.9.6.) protiřečí, když nejprve uvádí, že „konečné rozložení rtuti nelze jednoznačně s konečnou platností určit,“ a zároveň tvrdí, že „se změnou výhřevnosti paliva množství produkovaných spalin při stejném výkonu zařízení výrazně nezmění.“

Provozovatel se pokusil v části 5. 4. svého vyjádření doložit zdůvodnění emisního limitu pro Hg, který byl navržen ve výši 25 µg/m³, a to doložením výsledků kontinuálního měření emisí ze dne 23. 6. 2017 (pro stávající palivo – mix uhlí z dolu ČSA a Vršany i budoucí palivo – pouze vršanské uhlí), 24. 6. 2017 (budoucí palivo), 19. – 22. 11. 2018 (budoucí palivo) a 27. 2. – 3. 4. 2019 (stávající palivo).

Účastníci řízení ve své reakci na doplnění žádosti, kterou se krajský úřad rozhodl nezákonně ignorovat, namítali, že výsledky tohoto kontinuálního měření nelze brát v potaz a Krajský úřad Pardubického kraje by měl vyzvat provozovatele, aby do spisu

¹⁹ Viz např.: Sorrels, J. L., Randall, D. D., Schaffner, K. S., & Fry, C. R. (2015). Selective Catalytic Reduction.

https://www3.epa.gov/ttn/ecas/docs/SCRCostManualchapter7thEdition_2016.pdf

²⁰ Fuel Tech (2018): Adaptation of existing SNCR system to meet BREF limits of 150 mg and beyond. (Prezentace z konference 13th Multi-Pollutant Emissions from Coal Workshop, Krakow. Více informací na: <https://www.mec-workshops.org/>

²¹ Viz např.:

<http://iuhli.cz/kudy-putuje-uhli-nez-skonci-v-elektrarne/> nebo <http://www.7.cz/cz/promedia/aktuality/pdf/dn201811.pdf>

²² Viz např.: <http://www.7.cz/cz/spolecnost/limity.html>

²³ Viz např.: Frolka (2018): BREF LCP. Dostupné online: https://www.mpo.cz/assets/cz/prumysl/ippc-integrovana-prevence-a-omezovani-znecisteni/aktuality/2018/11/2_Prednasena-prezentace-BREF-LCP_1.pdf

²⁴ Dle MPO (2015): Analýza potřeby dodávek uhlí pro teplárství. Dále viz: <http://iuhli.cz/nejlepsi-evropske-uhli-vznika-v-komoranech/>

doplnil rovněž Technické zprávy ze všech indikativních kontinuálních měření rtuti. Zároveň odvolatel upozorňuje, že údaje předložené provozovatelem nejsou nijak průkazné, neboť:

- Indikativní kontinuální měření trvalo pouze poměrně krátkou dobu, v řádu jednotek dnů. Odvolatel namítá, že pro skutečně průkazné výsledky by měření mělo trvat alespoň dva nebo více týdnů.
- Provozovatel nedoložil žádné údaje, které by zajistily srovnatelnost jednotlivých měření a srovnatelnost výsledků pro jednotlivá paliva – není jasné, zda bylo zařízení ve všech případech kontinuálního měření ve stejném provozním režimu, zda nedocházelo k rozdílné úpravě paliva před spalováním, či zda byl vždy totožný objem odpadního plynu.
- Provozovatel nedoložil, zda byly v době kontinuálního měření v plném provozu všechny technologie, které mají vliv na snížení emisí rtuti, konkrétně SNCR, elektrostatické odlučovače a mokré odsíření. (Ne)funkčnost těchto technologií může rovněž významně změnit výsledek kontinuálního měření.

Zároveň pokud provozovatel tvrdí, že emisní koncentrace Hg pro budoucí palivo (vršanské uhlí) je nižší než v případě stávajícího paliva, nabízí se otázka, proč provozovatel trvá na výši emisního limitu $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i po roce 2024 (kdy má dojít ke změně paliva), když podle vlastních měření je schopen s budoucím palivem dosáhnout emisních limitů ve výši $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Dále provozovatel v části 5.4.8 doplnění žádosti poukazuje na proces schvalování závěrů o BAT na evropské úrovni, a na skutečnost, že Česká republika hlasovala proti emisnímu limitu pro rtuť. K tomu však odvolatel připomíná, že i dle dokumentu Evropské komise, který mapuje vyjednávání o emisních limitech a odlišná stanoviska jednotlivých aktérů,²⁵ je patrné, že Evropská komise neshledala dostatečné opodstatnění pro tvrzení, že emisní limit pro rtuť je příliš přísný. Navíc i lobbistické sdružení uhelných společností EURACOAL navrhovalo emisní limit ve výši až $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, tedy o 20 % nižší, než požaduje provozovatel v projednávané žádosti.²⁶

Odvolatel tedy i přes doplnění kusých informací o indikativním kontinuálním měření považuje navržený emisní limit ve výši $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ za neodůvodněný. Dále odvolatel podotýká, že informace nezbytné pro posouzení žádosti týkající se možného vlivu změny paliva zejména na emise rtuti rovněž nebyly doloženy.

Krajský úřad ve svém rozhodnutí nesprávně vyhodnotil předložené podklady a konstatoval, že „se neztotožňuje s tvrzením, že případné spalování uhlí s nižší výhřevností (vyšší objem paliva oproti současnosti pro zachování stávajícího objemu výroby) bude mít za následek významné zvýšení celkových emisí Hg a NO_x až o 41 %, neboť přímá úměra mezi těmito parametry není prokázána a celkové emise znečišťujících látek jsou ovlivněny např. množstvím uhlíku v palivu a koncentrací znečišťujících látek ve spalínách.“ (str. 15 napadeného rozhodnutí)

K tomu odvolatel podotýká, že množství uhlíku v palivu je stejná charakteristika jako výhřevnost uhlí (čím nižší obsah uhlíku v palivu, tím nižší výhřevnost) a obsah uhlíku v palivu se tedy nemůže lišit u uhlí s určitou výhřevností. Zároveň je pravda, že změna výhřevnosti paliva nemá vliv na emise NO_x, neboť ty vznikají reakcí kyslíku a dusíku ve vzduchu za velmi vysoké teploty a nijak se neodvíjejí od kvality paliva. Naproti tomu emise Hg vznikají uvolňováním Hg vázané v palivu a jejich množství je tedy přímo úměrné množství spáleného paliva a množství Hg v něm. Za předpokladu, že bude pro výrobu stejného množství energie potřeba větší množství méně výhřevného uhlí o stejném obsahu Hg, je zřejmé, že množství Hg vzniklé spálením uhlí bude vyšší. Tato Hg může být ve výsledku obsažena ve spalínách, v emisích do vody, v popílku či ve vedlejších energetických produktech. To však nijak nesnižuje její environmentální dopady.

Vzhledem k tomu, že krajský úřad nedostatečně zjistil skutkové okolnosti týkající se vlivu změny paliva na emise Hg, nelze považovat provozovatelem nastíněné emisní trendy za průkazné. Provozovatel totiž počítá s konstantními emisemi rtuti po celé období 2021-2029. Lze tak pochybovat o vyhodnocení parametru emisních trendů dle metodiky.²⁷ Emisní trend u rtuti jednak poukazuje na podhodnocení současných jednorázově měřených emisí rtuti a zároveň opět nepočítá s navýšením emisí z důvodu změny paliva. Emisní trend rtuti by tedy měl být považován za rostoucí, a proto by měl být z hlediska metodiky MŽP hodnocen negativně. K zamítnutí žádosti o výjimku z emisních limitů pro Hg by měla vést i skutečnost, že v období výjimky dojde ke zhoršení stavu oproti současnosti, tedy před udělením výjimky.

Rozhodnutí krajského úřadu v této oblasti je proto věcně nesprávné ve smyslu § 89 odst. 2 správního řádu a odvolatel navrhuje jeho zrušení či změnu odvolacím správním orgánem.

²⁵ REVIEW OF THE BEST AVAILABLE TECHNIQUES (BAT) REFERENCE DOCUMENT FOR LARGE COMBUSTION PLANTS (LCP BREF) : Assessment of split view rationales, str. 121, dostupné online: <https://www.mzp.cz/ippc/ippc4.nsf/b8b42dbc0c8637bac125773c0021a91e/22001c6610fa3e7bc1258368003e885c?OpenDocument>

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Str. 7 metodiky.

VIII. Krajský úřad nesprávně vyhodnotil vliv výjimky na životní prostředí

Krajský úřad shledal, že při udělení výjimky nedojde k porušení podmínky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci a v důsledku udělení výjimky nedojde „k závažnému znečištění životního prostředí, celkově bude dosaženo vysoké úrovně ochrany životního prostředí...“ Odvolatel se s tímto hodnocením neztotožňuje a domnívá se, že v projednávané věci nebylo splnění této podmínky dostatečně prokázáno.

K posouzení vlivů výjimky z emisních limitů pro NO_x na životní prostředí a lidské zdraví odvolatel uplatňuje především následující výhrady:

- Účastníci řízení ve svých podáních podrobně popsali a podložili odbornými podklady nepříznivé vlivy oxidů dusíku na životní prostředí a lidské zdraví, konkrétně vliv na přenos krve v těle člověka, vznik přízemního ozonu, kyselých dešťů a poškozování rostlin. Krajský úřad v napadeném rozhodnutí tyto námitky nijak nerefletoval.
- Účastníci řízení také upozorňovali na problematiku atmosférické depozice dusíku, která vede k jeho ukládání v ekosystémech, tzv. kyselá depozice. Pokud tato kyselá depozice překročí určitou přípustnou míru, tzv. kritickou zátěž, koncentrace dusíku způsobí chemické změny, které mají dlouhodobé škodlivé účinky na nejcitlivější složky ekosystému, čímž dochází k narušení rovnováhy ekosystému. V současnosti je kritická zátěž z důvodu atmosférické depozice dusíku překročena na většině území ČR – konkrétně na 65 % rozlohy ekosystému, přičemž na 32 % rozlohy ekosystémů je překročení vyšší nebo rovno 10 kg/ha/rok.²⁸ Účastníci řízení proto namítali, že udělení výjimky a umožnění vypouštění 2 697 tun oxidů dusíku navíc oproti scénáři BAT během navrhovaného období není v souladu s požadavky § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, neboť je tento postup v rozporu se zákonnou podmínkou dosažení celkové vysoké úrovně ochrany životního prostředí a výjimku proto nelze udělit. Krajský úřad se však s touto problematikou ve svém rozhodnutí nijak nevypořádal.
- Účastníci řízení dále upozorňovali na problematiku sekundárních částic PM, které vznikají v atmosféře z emisí NO_x. Jemný polétavý prach o průměru menším než 2,5 μm (tzv. PM_{2,5}) je polutant, který „podle většiny studií způsobuje v současnosti nejvíce úmrtí v Evropě.“²⁹ Částice PM_{2,5} vznikají dvěma způsoby: jednak jako přímé emise z antropogenních, biogenních a přírodních zdrojů (tzv. primární emise) a z emisí NO_x a SO₂, které v atmosféře reagují za vzniku dusičnanu amonného a síranu amonného (sekundární částice PM). Emise NO_x jsou v atmosféře oxidovány na kyselinu dusičnou, která je poté neutralizována amoniakem (NH₃), produktem zemědělství i technologií používaných ve velkých spalovacích zařízeních, za vzniku síranu amonného. Amonné soli v atmosféře kondenzují s dalšími částicemi a postupně se z nich stávají sekundární částice PM_{2,5} (případně jiné velikosti). Přestože částice PM_{2,5} vznikají různými způsoby, „největší podíl na příspěvku k celkovým koncentracím PM_{2,5} v ovzduší mají právě sekundární částice, z nichž největší podíl tvoří právě dusičnany.“³⁰ Proces transformace NO_x na škodlivé částice PM_{2,5} se děje postupně při jejich dálkovém přeshraničním přenosu, což vede k jejich významným dopadům na velká území.³¹
- Podle údajů European Environment Agency (dále také „EEA“) lze na základě údajů o množství emitovaných NO_x za pomoci koeficientů zjistit, jaké množství sekundárních částic PM_{2,5} vznikne na základě daného množství NO_x. EEA zveřejnila studii,³² která uvádí faktor konverze NO₂ na PM_{2,5} v hodnotě 0,88. To znamená, že např. z 1 tuny emisí NO_x vznikne pravděpodobně 880 kg sekundárních částic PM_{2,5}.³³
- Pokud provozovatel uspěje s žádostí o výjimku z emisních limitů, potom emise NO_x budou oproti scénáři BAT vyšší o 337,1 tun ročně. To znamená vznik dalších 296,64 tun PM_{2,5} ročně. Podle výpočtů U. S. Environmental Protection Agency lze škody (tzv. externality) způsobené každou tunou částic PM_{2,5} dopadající na obydlenu pevninu vyčíslit až

²⁸ Viz MŽP (2018): AKTUALIZACE NÁRODNÍHO PROGRAMU SNIŽOVÁNÍ EMISÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2019, str. 43. Dostupné online: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_snizovani_emisi/\\$FILE/OOO-NPSE_aktualizace2018_analyticka_cast-20190117.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_snizovani_emisi/$FILE/OOO-NPSE_aktualizace2018_analyticka_cast-20190117.pdf)

²⁹ Squizzato, S., Masiol, M., Innocente, E., Pecorari, E., Rampazzo, G., & Pavoni, B. (2012). A procedure to assess local and long-range transport contributions to PM_{2.5} and secondary inorganic aerosol. *Journal of Aerosol Science*, 46, 64-76.

³⁰ DEFRA. (2012). Report: Fine Particulate Matter (PM_{2.5}) in the United Kingdom.

³¹ Ibid.

³² Indicator fact sheet Environmental Signals 2001: “Chapter air pollution YIRO1AP5c Emissions of primary particulates and secondary particulate precursors.” Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/emission-of-particulates-eu-15/emissions-of-primary-particulates>

³³ Výpočet EEA vychází ze studie: Leeuw, F. A. (2002). A set of emission indicators for long-range transboundary air pollution. *Environmental Science & Policy*, 5(2), str. 135-145.

do výše 320 000 USD.³⁴ To znamená, že vznik sekundárních částic PM_{2,5} v případě udělení výjimky způsobí škody na životním prostředí ve výši 2,16 mld. Kč ročně, celkem tedy 17,28 mld. Kč po celou dobu trvání výjimky.

- Vzhledem k těmto významným vlivům na životní prostředí je tedy udělení výjimky zcela iracionální, obzvláště vzhledem k nákladům na potřebnou technologii, které jsou řádově nižší než škody způsobené udělením výjimky. Podmínka nepřiměřenosti nákladů vzhledem k přínosům pro životní prostředí dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci proto není v tomto případě splněna.

K posouzení vlivů výjimky z emisních limitů pro Hg na životní prostředí a lidské zdraví odvolatel uplatňuje především následující výhrady:

- Fyzikální a chemické vlastnosti rtuti způsobují, že pokud se jednou uvolní do životního prostředí, může zůstat v oběhu po tisíce let. Navíc, pokud se dostane do vzduchu, může cestovat na dlouhé vzdálenosti, což znamená, že emise rtuti mají globální dopad (proto se tomuto pohybu říká „globální cyklus rtuti“). Během posledních století se množství rtuti v globálním cyklu znásobilo v důsledku průmyslu a spalování fosilních paliv.³⁵ Krajský úřad však tuto námitku účastníků řízení ve svém rozhodnutí nijak nerefletoval.
- Rtuť má významný negativní vliv na lidské zdraví – zasahuje hlavně mozek a nervový systém, ledviny, a pokud je vdechována, také plíce. Rtuť je zároveň rizikem pro zdravý vývoj lidského embrya – vystavení rtuti v době těhotenství způsobuje poškození mozku a nervového systému plodu. Vysoká expozice rtuti může způsobovat také zrakové a sluchové problémy, snížení motorických schopností, zpoždění rozvoje paměti a jazykových schopností. Nedávné studie ukazují, že u starších osob může expozice rtuti zvýšit riziko kardiovaskulárních onemocnění a problémů s krevním tlakem.³⁶ V důsledku výskytu rtuti v lidském organismu dochází také ke snížení IQ.³⁷ Vlivy rtuti na zvířata jsou obdobné nebo spíše ještě závažnější než u člověka.³⁸ Tuto námitku účastníků řízení krajský úřad rovněž v napadeném rozhodnutí nijak nerefletoval.
- ČR je v současnosti 4. největším emitentem rtuti v EU.³⁹ ČR však rtuť nejen vypouští, ale také patří mezi země s největším spadem rtuti na čtvereční kilometr – 55 % tohoto spadu pochází ze zdrojů na území České republiky.⁴⁰ Vzhledem k vysoké současné zátěži území ČR rtutí a vzhledem k vysoké nebezpečnosti rtuti pro lidské zdraví a životní prostředí nelze požadovanou výjimku z emisního limitu pro rtuť udělit.
- Jedna z nejnovějších studií v tomto oboru odhaduje škody na životním prostředí a lidském zdraví (tzv. externality) způsobené 1 kg rtuti na 22 937 EUR.⁴¹ To znamená, že v případě udělení výjimky by emise rtuti způsobené navíc oproti scénáři BAT způsobily škody ve výši zhruba 180 mil. Kč za rok, tedy 1,44 mld. Kč po celou dobu výjimky. Udělení výjimky by proto bylo z hlediska dopadů na životní prostředí a lidské zdraví zcela iracionální – velmi vysokým hrozcím škodám na životním prostředí by bylo možné předejít při aplikaci scénáře BAT, jehož náklady provozovatel odhaduje na zhruba čtvrtinu externalit - pouze 46,53 mil. Kč ročně. Podmínka nepřiměřenosti nákladů vzhledem k přínosům pro životní prostředí dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci proto není v tomto případě splněna.
- Udělení výjimky by bylo navíc v dalším rozporu s požadavky § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci – při udělení výjimky v žádném případě nelze zaručit, že bude dosaženo vysoké úrovně ochrany životního prostředí. Naopak, podle předložených studií je stav koncentrace rtuti v životním prostředí v ČR i Evropě dlouhodobě neuspokojivý. Výjimka z emisních limitů nejen že nezaručí dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí, naopak tomuto cíli z podstaty věci brání.

³⁴ U.S. Env'tl. Prot. Agency, Regulatory Impact Analysis for the Clean Power Plan Final Rule at 4-23 (2015), https://www3.epa.gov/ttn/ecas/docs/ria/utilities_ria_final-clean-power-plan-existing-units_2015-08.pdf. Výpočty vychází z vědeckých poznatků z různých odvětví – na základě přírodních věd a medicíny jsou odvozeny dopady polutantu na životní prostředí a lidské zdraví pro různé koncentrace a poté jsou tyto dopady na základě ekonomických metod oceněny.

³⁵ EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018), str. 7. Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

³⁶ EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018), str. 29. Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

³⁷ Spadaro, J. V., & Rabl, A. (2008). Global health impacts and costs due to mercury emissions. Risk Analysis: An International Journal, 28(3), 603-613.

³⁸ EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018), str. 29. Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

³⁹ EEA Report: Mercury in Europe's environment - A priority for European and global action (2018). Dostupné online: <https://www.eea.europa.eu/publications/mercury-in-europe-s-environment>

⁴⁰ Viz EMEP Status Report 2/2018 (str. 40, graf 3.23.). Dostupné online: http://en.msceast.org/reports/2_2018.pdf

⁴¹ Nedellec, V., & Rabl, A. (2016). Costs of Health Damage from Atmospheric Emissions of Toxic Metals: Part 2—Analysis for Mercury and Lead. Risk Analysis, 36(11), 2096-2104.

- Zároveň by udělení výjimky bylo proti smyslu Minamatské úmluvy o rtuti, jejíž smluvní stranou je ČR od 19. června 2017.⁴² Tato Úmluva ukládá smluvním státům povinnost pokud možno co nejvíce snižovat emise rtuti ze stacionárních zdrojů, a to za použití BAT.⁴³

Pokud jde o rozptylovou studii, účastníci řízení upozornili krajský úřad na celou řadu jejích nedostatků, krajský úřad však tyto výhrady označil za „domněnky laiků“ (str. 16 napadeného rozhodnutí) a dále se jimi nezabýval. Selhal tak ve své povinnosti dle § 3 správního řádu zjistit skutkový stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti.

Krajský úřad ve svém rozhodnutí (str. 16) argumentuje presumpcí správnosti rozptylové studie a odkazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Brně, které říká: „Soud se předně ztotožňuje s názorem žalovaného, že pro rozptylovou studii zpracovanou autorizovanou osobou platí presumpce správnosti. Je jí tedy nutno považovat za dostatečný podklad, není-li relevantně zpochybněna její úplnost, pravost či správnost. Žalobce poukazuje na řadu údajných nedostatků studie, nicméně soud se s jeho tvrzeními neztotožňuje.“⁴⁴ Presumpce správnosti však neznámá, že se správní orgán nemá vůbec zabývat výhradami účastníků řízení k rozptylové studii. Presumpce správnosti rovněž neznámá, že by měl správní orgán povinnost rozptylovou studii předloženou provozovatelem nekriticky přijmout a rezignovat na její hodnocení. Rozptylovou studii je třeba považovat za správnou, pouze není-li relevantně zpochybněna její úplnost, pravost či správnost. Právě správnost rozptylové studie účastníci řízení zpochybnovali a krajský úřad se proto měl s jejich připomínkami vypořádat.

Namísto toho krajský úřad konstatoval, že „[p]okud skupina podatelů I měla k předložené rozptylové studii námítky, měli možnost v průběhu řízení předložit oponentní rozptylovou studii zpracovanou autorizovanou osobou, která by vyvrátila správnost či úplnost rozptylové studie. V opačném případě se jedná o domněnky laiků.“ (str. 16 napadeného rozhodnutí) Takový požadavek je absurdní, neboť ke zpracování vlastní rozptylové studie by účastníci řízení potřebovali řadu vstupních údajů, které jsou dostupné pouze provozovateli. Zpracování takové studie stojí řádově stovky tisíc Kč, což pro drobné obce či environmentální spolky výdaj, který si nemohou běžně dovolit. V neposlední řadě je to správní orgán, nikoli entity zabývající se ochranou životního prostředí, na kom leží důkazní břemeno, že zákonné podmínky pro udělení výjimky skutečně existují.⁴⁵ Nadto odvolatel upozorňuje, že jeden z účastníků řízení krajskému úřadu vlastní rozptylovou studii předložil, krajský úřad se jí však nezákonně odmítl zabývat.

Hlavní výhrady účastníků řízení k rozptylové studii jsou:

- Rozptylová studie zanedbává formaci sekundárních částic znečištění (tzv. částice PM), které jsou velmi nebezpečné pro lidské zdraví a jejichž dopad na kvalitu ovzduší je přeshraniční. (viz výše)
- Hodnota navrhovaného emisního limitu pro rtuť ve výši 25 µg/m³ není nikde doložena žádným výsledkem měření ani jinak konkrétně zdůvodněna. Přestože je na str. 19 odborného posouzení uvedeno, že „navrhovaný limit odpovídá současnému stavu fluktuace obsahu rtuti v palivu.“ Současná úroveň emisních koncentrací rtuti v Elektrárně Chvaletice je však na str. 11 odborného posouzení a str. 8 žádosti o změnu IP doložena jen výsledky diskretních měření, z nichž nejvyšší má hodnotu 11,45 µg/m³. Provozovatelem předložená data z indikativního kontinuálního měření, která byla uvedena v doplnění žádosti, nejsou podepřena doprovodnými informacemi a není zajištěna jejich vzájemná porovnatelnost.
- V odborném posouzení uvedená technická řešení emisí rtuti⁴⁶, jako je instalace nových elektrostatických odlučovačů, látkových filtrů a užití technologie mokrého odsíření spalin, mají na celkové emise rtuti do ovzduší pouze malý vliv, který navíc není nijak konkretizován ani vyčíslen. Rtuť z uhelných elektráren je do ovzduší více než z 85 % emitována ve formě elementární rtuti Hg⁰. Elementární rtuť je těkavá, relativně inertní a ve vodě nerozpustná. Hg⁰ není z odpadního vzduchu odstraňována běžnými odsiřovacími zařízeními, elektrostatickými odlučovači nebo látkovými filtry.
- Na straně 14 žádosti o změnu IP zpracovatel tvrdí, že „pro hodnocení příspěvku Elektrárny Chvaletice k imisnímu limitu rtuti byla použita hodnota doporučená WHO pro roční imisní koncentraci rtuti a jejích anorganických sloučenin 1 µg/m³.“ Na základě této doporučené hodnoty pak zpracovatel vyvozuje, že i v případě návrhového scénáře u rtuti je „velikosti imisního příspěvku k celkové úrovni znečištění ovzduší území okresu Pardubice je zcela bezvýznamný.“

⁴² Viz: https://www.mzp.cz/cz/umluva_o_rtuti.

⁴³ Viz čl. 8 Minamatské úmluvy.

⁴⁴ Viz bod 25 rozsudku Krajského soudu v Brně, čj. 31 A 85/2018 – 113.

⁴⁵ Viz Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 6 As 73/2015 – 40, který vychází z rozsudku Soudního dvora ze dne 14. 6. 2007, Komise proti Finsku, C-342/05, Sb. rozh., s. I-4713.

⁴⁶ Viz str. 7 odborného posouzení.

Přestože citovaná limitní hodnota WHO z textu rozptylové studie odpovídá starším dokumentům WHO, zcela opomíjí existenci nejnovějšího dokumentu WHO, který o imisním limitu rtuti ve výši $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mluví jako o limitu pouze pro prostředí vnitřní.⁴⁷ Zvolený hodnotící rámec ve formě limitní imisní hodnoty rtuti pro venkovní ovzduší je tedy zcela chybný. U emisí rtuti do venkovního ovzduší⁴⁸ je rozhodující jejich nepřímý vliv. Rtuť vázaná na částicích v odpadním plynu přechází prostřednictvím suché a mokré depozice do půdy v blízkém okolí elektráren.⁴⁹ Prostřednictvím depozice přechází i do vodního prostředí, kde se, stejně jako v půdě, hromadí. Zde se procesem methylace z původně anorganické rtuti stává organická a toxická methylrtuť hromadící se v potravním řetězci. Popsané procesy se týkají i ostatních forem rtuti⁵⁰ s tím rozdílem, že k nim u plynné elementární rtuti vzhledem k její schopnosti dálkového transportu⁵¹ nedochází v okolí zdrojů (elektráren), ale oblastech stovky až tisíce kilometrů vzdálených.

- Vzhledem k výše uvedenému je vhodnější hodnotit vliv požadované emisní výjimky vzhledem k celkovému množství antropogenních emisí rtuti do životního prostředí. Uhelné elektrárny jsou v Evropě významným zdrojem rtuti, jsou zodpovědné za 39 % jejich emisí, a proto jsou závěry BAT pro velké spalovací zdroje jedním z mechanismů redukce jejich emisí.⁵² Schválením emisní výjimky pro Elektrárnu Chvaletice by tedy její emise rtuti do venkovního ovzduší byly o cca 300 kg/rok vyšší než při dodržení limitních hodnot BAT. „Za rok 2016 byla z celkem cca 40 ohlášení pro Českou republiku sumarizována emise rtuti do venkovního ovzduší v množství cca 2 000 kg/rok“ (str. 26 rozptylové studie). Celková emise rtuti do venkovního ovzduší v České republice sumarizovaná v Integrovaném registru znečišťování by tedy vlivem jediného zdroje narostla o 15 % na cca 2300 kg/rok. To lze považovat za významné.
- Rozptylová studie byla provedena modelem SYMOS'97, který je ve vyhlášce č. 330/2012 Sb., uveden jako jedna z referenčních metod pro imisní modelování. Rtuť je polutantem, který není běžně předmětem rozptylového modelování programem SYMOS'97. Metodický pokyn MŽP, odboru ochrany ovzduší, ke zpracování rozptylových studií podle § 32 odst. 1 písm. e) zákona č. 201/2012 o ochraně ovzduší (dále MP RS)⁵³, rtuť ani neuvádí mezi látkami tímto způsobem hodnocenými. Je proto zarážející, že v textu rozptylové studie není nikterak přiblížen způsob rozptylového modelování tohoto specifického polutantu. Různé formy rtuti se v životním prostředí chovají odlišně. Elementární rtuť Hg^0 může být v ovzduší transportována na vzdálenost několik set kilometrů. Plynná oxidovaná rtuť Hg^{2+} a rtuť vázaná na pevných částicích Hg^p je z atmosféry na zemský povrch deponována v bližších vzdálenostech od zdroje. Průměrná doba setrvání ovzduší u Hg^0 je 1 rok, zatímco u forem Hg^{2+} a Hg^p se jedná o několik hodin až měsíců.⁵⁴ V rozptylové studii není vůbec uvedeno, jaké formy rtuti byly předmětem modelového výpočtu. Mimo jiné v rozptylové studii také chybí informace o tom, jakým způsobem byla řešena depozice a transformace rtuti Hg^{2+} a Hg^p .
- Vědecká literatura uvádí řadu studií⁵⁵, kdy byl modelován rozptyl a atmosférický transport rtuti emitované uhelnými elektrárnami. Společným jmenovatelem všech těchto studií je, že je třeba vzít v potaz různé formy rtuti, které jsou emitovány v odpadním vzduchu elektráren a uvažovat atmosférické reakce, kterým po emisí podléhají reaktivní formy rtuti. Pak lze provést modelování jak pro bližší okolí elektrárny, tak pro oblasti až do úrovně kontinentální velikosti. Lze tedy doporučit, aby v případě Elektrárny Chvaletice byla provedena rešerše odborné literatury, byl vybrán model vhodný pro daný případ a učiněn výběr z reakčních schémat rtuti.
- Rozptylová studie neobsahuje informaci o výšce referenčních (výpočetních) bodů nad zemí. Jedná se o důležitý údaj, který umožňuje posoudit relevanci výpočtů pro hodnocení vlivů imisí na lidské zdraví. Výpočetní výška obvykle bývá 1,5 m nebo 1,6 m nad zemí (tj. respirační výška člověka).
- Informace o imisních hodnotách modelovaných znečišťujících látek v kapitole 4.1 rozptylové studie jsou zavádějící. Kapitola 4.1 rozptylové studie obsahuje informace o imisních hodnotách modelovaných znečišťujících látek na stanicích imisního monitoringu. Na str. 29 se např. píše, že „imisní koncentrace oxidu dusičitého měřené v letech 2012 až 2017 dokumentují, že v oblasti hodnocení nebyly překročeny jak dlouhodobé (roční), tak i krátkodobé (hodinové) imisní limity pro ochranu zdraví lidí.“ Jelikož výsledky měření z monitorovacích stanic podávají informace pouze o imisní situaci v místech těchto stanic a nikoli o situaci v celé zájmové oblasti, je formulace tohoto a analogických tvrzení pro NOx a CO v kap. 4.1 zavádějící.

⁴⁷ Evolution of WHO air quality guidelines: past, present and future. WHO Regional Office for Europe, Copenhagen, 2017, str. 14.

⁴⁸ Zcela jiná situace je v prostředí vnitřním (typickým případem byly dříve zubní ordinace), kde se i v ovzduší může rtuť hromadit a působit zdravotní problémy. To zde však není předmětem diskuse.

⁴⁹ Martín J.A.R. a Nanos N., 2016. Soil as an archive of coal-fired power plant mercury deposition. Journal of Hazardous Materials 308, 131-138.

⁵⁰ Obrist D. et al., 2018. A review of global environmental mercury processes in response to human and natural perturbations: Changes of emissions, climate, and land use. Ambio 47, 116-140.

⁵¹ Seigneur C et al., 2004. Global source attribution for mercury deposition in the United States. Environmental Science and Technology 38, 555-69.

⁵² <https://ec.europa.eu/jrc/en/news/new-eu-environmental-standards-large-combustion-plants>

⁵³ Str. 3 MP RS

⁵⁴ Tang S. et al, 2016. Actual mercury speciation and mercury discharges from coal-fired power plants in Inner Mongolia, Northern China. Fuel 180, 194-204.

⁵⁵ Viz např. J. Zysk, Y. Roustan, A. Wyrwa. Modelling of the atmospheric dispersion of mercury emitted from the power sector in Poland. Atmospheric environment, Elsevier, 2015, 112, 246-256. Tim C. Keener. Dispersion modeling of mercury emissions from coal-fired power plants at Coshocton and Manchester, Ohio. The Ohio Journal of Science 2009, 108, 65 – 69.

- Na straně 40 rozptylové studie jsou pro emisní scénář NO_x ve výši 306,51 mg/m³ uvažovány emise CO ve výši 15,291 mg/m³, které byly zjištěny měřením. Na str. 66 rozptylové studie jsou pro oba diskutované budoucí emisní scénáře NO_x (175 a 195 mg/m³) uvedené stejné emise CO, a to ve výši 250 mg/m³. Volba tohoto emisního scénáře pro CO není zdůvodněná. Na str. 127 rozptylové studie se dále píše, že „z dat Tab. 12.2 vyplývá, že navýšení emisní koncentrace oxidu dusičitého dle požadované výjimky se u maximální osmihodinové imisní koncentrace v okolí Elektrárny Chvaletice neprojeví zvýšením úrovně znečištění ovzduší (není změna emisní koncentrace nad mez povolenou dle BAT).“ Tento komentář je špatně pochopitelný a zároveň zavádějící. Příslušná tabulka prezentuje výsledné 8hodinové imisní koncentrace CO pro oba budoucí emisní scénáře NO_x. Příčina stejných imisních koncentrací je ve stejných vstupních emisních koncentracích CO, které byly autory rozptylové studie takto zvoleny, a to bez zdůvodnění. Navíc snížení měrných emisí oxidů dusíku je obvykle spojeno se zvýšením měrných emisí CO⁵⁶, takže by šlo spíše očekávat, že při nižším emisním scénáři NO_x dle BAT (175 mg/m³) budou o něco vyšší emise CO než při navrhovaném emisním scénáři NO_x (195 mg/m³).
- Je třeba upozornit na to, že diskutované BAT hodnoty na stranách 126 – 128 rozptylové studie jsou udávány v hmotnostních jednotkách na m³ odpadního vzduchu, a tedy nic nevypovídají o celkových emisích znečišťujících látek ze zdroje za jeden rok, které také a v rozhodující míře závisí na intenzitě provozu (výroby) zdroje. Jinými slovy může např. elektrárna s malou výrobou, ale vyššími koncentracemi polutantů v m³ odpadního vzduchu tvořit menší procentuální příspěvek z imisního limitu než elektrárna s intenzivní výrobou, ale nižšími koncentracemi polutantů v m³ odpadního vzduchu.
- Na straně 126 rozptylové studie se píše: „Jako objekt porovnávání dle výše uvedených kritérií byla zvolena oblast blízkého okolí Elektrárny Chvaletice, a to okres Pardubice (...), která má rozlohu cca 50 km². Tím dojde k vyrovnání různých extrémů modelu (nejistota údajů jednotlivých údajů modelového výpočtu je 30 % až 60 %). Porovnáním údajů ze souhrnu dat (...) vyplývá, že tato volba se pro dané hodnocení jeví jako nejvhodnější, neboť představuje průměrnou hodnotu pro nejbližší okolí elektrárny (cca do 5 km vzdálenosti od elektrárny).“ Není jasné, co v uvedeném konstatování mají autoři rozptylové studie přesně na mysli, tj. co mají být „extrémy modelu“, jak dojde k jejich vyrovnání na ploše o rozloze 50 km² a co má představovat „průměrná hodnota pro nejbližší okolí elektrárny.“
- Rozptylová studie není dostatečným podkladem pro posouzení dopadů emisí rtuti na životní prostředí a lidské zdraví proto, že se zabývá pouze omezeným územím, zatímco 95 % emisí rtuti zasahuje životní prostředí ve vyšší vzdálenosti než 50 km od zdroje, takže jejich vliv na životní prostředí je regionální až globální.⁵⁷
- Rozptylová studie ze své podstaty nemůže postihnout problematiku globálního cyklu rtuti a problematiku globální zátěže rtutí (viz výše). Analýza v kapitole 10 rozptylové studie ukazuje kompletní nepochopení způsobu, jakým emise rtuti ohrožují lidské zdraví. Rtuť nepůsobí primárně skrze vzduch, který lidé dýchají, ale skrze potraviny, které jsou kontaminované methylrtutí, která ohrožuje lidské zdraví, zejména neurobehaviorální vývoj.

Odvolatel proto shrnuje, že hodnocení imisní významnosti výjimky ve smyslu metodiky MŽP není na základě předložené rozptylové studie možné – a to jak pro emise NO_x, tak pro emise Hg. Odvolatel je toho názoru, že krajský úřad měl vyzvat provozovatele k doplnění a opravě rozptylové studie a dalších podrobnějších hodnocení dopadů na životní prostředí ve smyslu námitek účastníků řízení. Dále měl krajský úřad požadovat doplnění informace, jaký podíl emisí, které vstupují do rozptylového modelu předložené rozptylové studie, skutečně působí v rámci území, kterým se rozptylová studie zabývá. Tato informace je velmi podstatná jako kontext k předložené rozptylové studii a zpracovatel rozptylové studie spolu s provozovatelem během ústního jednání dne 1. 4. 2019 přislíbili její doplnění do správního spisu. K tomuto doplnění však nikdy nedošlo. Za stávajícího stavu v souladu se zásadou předběžné opatrnosti a zásadou in dubio pro natura (v pochybnostech ve prospěch životního prostředí) tedy měl krajský úřad imisní významnost požadované výjimky hodnotit negativně.

Z uvedeného rovněž vyplývá, že krajský úřad nesprávně posoudil splnění podmínky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, že v důsledku udělení výjimky nedojde „k závažnému znečištění životního prostředí, celkově bude dosaženo vysoké úrovně ochrany životního prostředí...“ Výše popsaným posouzením krajský úřad způsobil nezákonnost (rozpor s § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci) a věcnou nesprávnost ve smyslu § 89 správního řádu. Odvolatel proto navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.

IX. K hodnocení přiměřenosti nákladů

⁵⁶ Str. 16 RS pro záměr „Snížení emise NO_x v Elektrárně Chvaletice“ (ORGREZ, červen 2016)

⁵⁷ Seigneur, C., Lohman, K., Vijayaraghavan, K., Jansen, J., & Levin, L. (2006). Modeling atmospheric mercury deposition in the vicinity of power plants. *Journal of the Air & Waste Management Association*, 56(6), 743-751.

Jedním z hodnocených zákonných kritérií při rozhodování o udělení výjimky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci je skutečnost, zda by „dosažení úrovně emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami popsány v závěrech o nejlepších dostupných technikách vedlo k nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí.“ Za účelem tohoto posouzení v souladu s metodikou MŽP provozovatel předložil jednak samotné odborné posouzení a dále dvě tabulky, které shrnují náklady pro oba scénáře. Účastníci řízení včetně odvolatele v řízení před krajským úřadem upozorňovali, že zmíněné odborné posouzení i přehledové tabulky vykazují zásadní nedostatky, kvůli kterým nelze na jejich základě žádost vyhodnotit. Krajský úřad se s těmito námitkami účastníků řízení vypořádal pouze konstatováním, že podklady předložené provozovatelem jsou v souladu s metodikou MŽP, přičemž se krajský úřad odvolal na stanovisko odborně způsobilé osoby (CENIA), které však bylo zpracováno bez znalosti výhrad účastníků řízení a nijak na ně tedy nereaguje. Krajský úřad v napadeném rozhodnutí nijak neodůvodnil, proč neshledává argumenty účastníků řízení důvodnými.

Konkrétně účastníci řízení uplatnili následující výhrady:

- Nevhodná, neefektivní a neodůvodněná volba technologií pro scénář BAT, která způsobuje nadhodnocení nákladů ve scénáři BAT. Konkrétně v případě BAT scénáře pro NO_x by bylo možné zvolit levnější hybridní technologii SNCR/SCR, jejíž cena za stejné efektivity dosahuje pouze dvou třetin ceny technologie SCR,⁵⁸ kterou zvolil provozovatel. Pro scénář BAT pro rtuť by bylo možné rovněž aplikovat jiné, levnější technologie než zvolenou ACI (alternativy BAT technologií jsou blíže popsány v části III., která se věnuje technickému řešení).
- Ceny technologií pro oba scénáře nejsou určeny v souladu s metodikou MŽP, podle které mají být v nákladech návrhového scénáře zahrnuty i „již investované náklady k snížení emisí (z období bezprostředně před podáním žádosti),“ přičemž tyto náklady je třeba promítnout do obou scénářů.⁵⁹ V daném případě se jedná především o náklady na instalaci technologie SNCR (pro vyhodnocení týkající se NO_x) a elektrostatických odlučovačů (pro vyhodnocení nákladů pro snížení emisí rtuti). Vzhledem k tomu, že provozovatel náklady na instalaci těchto technologií do obou scénářů nezahrnul, dochází tím k umělému podhodnocení nákladů návrhového scénáře a tím jeho nesprávné preferenci. K tomu účastníci řízení ve svých vyjádřeních demonstrovali, jak by mohl vypadat postup pro výpočet nákladovosti obou scénářů pro snížení emisí NO_x v souladu s metodikou MŽP. Výsledkem výpočtu bylo, že scénář BAT je nákladově asi 3x efektivnější než návrhový scénář.
- Pokud jde o výpočet nákladovosti zamezení emisí Hg, provozovatel se opět dopouští nevhodné volby BAT technologie (viz výše). Zároveň z dodaných podkladů⁶⁰ není jasné, zda provozovatel náklady návrhového scénáře (instalace elektrostatických odlučovačů v hodnotě zhruba 960 mil. Kč) zahrnuje do obou scénářů v souladu s metodikou, nebo zda je zahrnuje pouze do scénáře návrhového, což by bylo s metodikou v rozporu. Vzhledem k nejasnostem v zařazení nákladů nelze provést ani jejich přepočítání s alternativními technologiemi, jak nastínili účastníci řízení alespoň pro emise NO_x.

Hodnocení předložené provozovatelem, které krajský úřad nekriticky přejal, je tedy nesprávné a způsobuje i nesprávnost napadeného rozhodnutí.

Účastníci řízení dále namítali, že provozovatel zanedbal provedení části hodnocení pro Hg. Konkrétně provozovatel rezignoval na: srovnání navržených nákladů s náklady v odvětví, vyčíslení nákladů na zamezení 1 tuny emisí a srovnání s referenčními náklady, tzv. externalitami. Metodika pro posouzení těchto kritérií pro Hg je zatím ve fázi přípravy, krajský úřad je ale stále vázán právními předpisy a je jeho povinností zjistit, zda jsou splněny podmínky § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci. Z tohoto posouzení nemůže správní orgán slevit jen proto, že nemá k dispozici metodiku. Přestože současná metodika MŽP je primárně zaměřena na základní polutanty (NO_x, SO₂ a TZL), může stále sloužit pro rtuť jako referenční rámec a vodítko k posouzení žádosti.⁶¹ Krajský úřad měl rovněž možnost vyžádat si metodickou podporu přímo od MŽP. Namísto toho však krajský úřad v napadeném rozhodnutí (str. 18) pouze konstatoval, že provozovatel při přípravě podkladů postupoval v souladu se současnou metodikou MŽP a více se požadavky účastníků řízení na doplnění posouzení chybějících kritérií pro Hg nezabýval. Tím krajský úřad způsobil nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť nesplnil podmínky stanovené v § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci. Proto odvolatel navrhuje, aby odvolací orgán rozhodnutí krajského úřadu změnil a žádost provozovatele zamítl nebo napadené rozhodnutí zrušil dle § 90 odst. 1 písm. b), resp. c) správního řádu.

⁵⁸ Fuel Tech (2018): Adaptation of existing SNCR system to meet BREF limits of 150 mg and beyond. (Prezentace z konference 13th Multi-Pollutant Emissions from Coal Workshop, Krakow. Více informací na: <https://www.mec-workshops.org/>

⁵⁹ Metodika MŽP, pozn. pod čarou str. č. 24, str. 13.

⁶⁰ Přehledová tabulka pro náklady obou scénářů pro rtuť a odborné posouzení, str. 7.

⁶¹ Viz metodiku MŽP, str. 1, kde výslovně uvádí, že pro rtuť může tato metodika sloužit jako podpůrný materiál.

X. K problematice obchodního tajemství, netransparentnosti a zmatečnosti předložených údajů

Účastníci řízení v prvním stupni namítali, že informace o nákladech spojených s jednotlivými scénáři jsou zmatečné, na různých místech žádosti, u odborného posouzení a přehledových tabulek se vyskytují odlišné údaje. Především hodnoty udávané v textové části odborného posouzení nesouhlasí s hodnotami v přehledových tabulkách. Jako jeden příklad za všechny lze uvést cenu technologie SCR, která je v odborném posouzení (str. 6) určena na 1,5 mld. Kč, z toho investiční náklady 1,36 mld. Kč, zatímco v přehledové tabulce je uveden údaj ročních odpisů (10leté období) 160 000 tis. Kč, které by odpovídaly investičním nákladům ve výši 1,6 mld. Kč.

Údaje poskytnuté provozovatelem nejsou dostatečně konkrétní – z poskytnutého přehledu nákladů pro jednotlivé scénáře není jasné, jaké konkrétní výdaje byly zahrnuty pod jednotlivé položky. Pouhé rozdělení na investiční náklady (průměrné roční odpisy), provozní náklady a náklady na údržbu (v případě rtuti navíc náklady na materiál) je zcela nedostatečné. Není jasné např.:

- V čem se liší náklady na údržbu pro jednotlivé scénáře a proč nejsou v návrhovém scénáři pro NO_x vůbec zahrnuty.
- Jakým způsobem jsou promítnuty náklady na kontinuální monitoring rtuti ve výši 8 mil. Kč a zda jsou zohledněny v obou scénářích (protože kontinuální měření bude aplikováno i v případě návrhového scénáře).
- Co se rozumí „nepřímými náklady“ ve scénáři BAT pro rtuť.
- Jak je odůvodněn významný rozdíl v provozních nákladech technologií deNO_x v návrhovém a BAT scénáři.
- Jak je možné, že např. ani jedna varianta žádného scénáře neobsahuje položky jako např. náklady na energie.

Krajský úřad se však s těmito námitkami účastníků nijak konkrétně nevypořádal, pouze opět odkázal na stanovisko odborně způsobilé osoby (CENIA), podle kterého je odborné posouzení zpracování v souladu s metodikou MŽP.

Účastníci řízení dále namítali, že nelze ověřit důvěryhodnost informací o cenách technologií, neboť jsou jejich zdroje označeny jako obchodní tajemství, a to bez bližšího odůvodnění. Dle metodiky MŽP jsou kladeny na citace zdrojů informace poměrně vysoké nároky, které nebyly splněny ani po doplnění žádosti provozovatelem.⁶²

Pokud jde o poskytnutí informací označených jako obchodní tajemství ostatním účastníkům řízení, krajský úřad v napadeném rozhodnutí podrobně popsal, jakým způsobem mají správní orgány v obdobných případech postupovat:

„Úřad z hlediska ochrany důvěrných informací není vázán rozsahem údajů, které provozovatel zařízení označil jako důvěrné v žádosti o vydání integrovaného povolení. V § 8 odst. 4 zákona o integrované prevenci jsou výslovně uvedeny údaje, které za důvěrné nelze označit. Další údaje ze žádosti podléhají ochraně podle § 8 odst. 4 zákona pouze v případě, že jsou jako chráněné v žádosti označeny provozovatelem zařízení a současně se jedná o údaje, které splňují podmínky důvěrnosti podle příslušného právního předpisu. K tomu úřad dále uvádí, že zřejmě nejčastěji jsou v žádosti o vydání integrovaného povolení údaje označeny jako chráněné z titulu obchodního tajemství.

Z tohoto titulu však mohou být chráněny pouze údaje, které naplňují všechny znaky obchodního tajemství podle § 504 občanského zákoníku. Podle tohoto ustanovení obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.“ (str. 18 napadeného rozhodnutí)

Tím však úvaha krajského orgánu skončila a nebylo nijak vysvětleno, jakým způsobem byly výše popsané zásady aplikovány v uvedeném případě. Odvolatel tedy trvá na závěru, že krajský úřad nedokázal dostatečně odůvodnit, proč by neměly být cenové nabídky a studie, na které provozovatel odkazuje, zpřístupněny všem účastníkům řízení. Cenové odhady jsou jedním z klíčových podkladů pro rozhodnutí úřadu v tomto řízení, pro naplnění smyslu účasti veřejnosti v tomto řízení je tedy nezbytné, aby se mohla dotčená veřejnost s příslušnými podklady seznámit. Příslušné podklady pro rozhodnutí by proto měly být odvolateli i ostatním účastníkům řízení zpřístupněny dle obvyklé správní praxe.⁶³

Ještě podstatnějším pochybením krajského úřadu je však skutečnost, že krajský úřad nechrání obchodní tajemství provozovatele pouze před ostatními účastníky řízení, ale také před sebou samým. Jak vyplynulo na ústním jednání dne 1. 4. 2019, cenové nabídky a odborné studie, na které provozovatel odkazuje, nejsou dostupné nejen účastníkům řízení, ale ani samotnému

⁶² Viz str. 22 metodiky – na citace zdrojů informací se aplikují požadavky ČSN ISO 690.

⁶³ Např. ve věci sp. zn. KÚOK/90123/2018/OŽPZ/7232, vedené u Krajského úřadu Olomouckého kraje.

krajskému úřadu a odborné způsobilé osobě (CENIA) – tyto podklady totiž vůbec nejsou součástí správního spisu.⁶⁴ Příslušné orgány tak nemohly vůbec zkontrolovat, zda zdroje, na něž provozovatel odkazuje, skutečně existují, zda jsou zpracovány v odpovídající kvalitě a zda skutečně potvrzují údaje předložené provozovatelem.

Odvolatel tímto žádá MŽP jako odvolací orgán, aby vyzvalo provozovatele k doplnění podkladových studií a cenových nabídek do správního spisu. Odvolatel zároveň žádá, aby mu byly zpřístupněny všechny údaje, které slouží jako podklad pro vyhodnocení nákladové přiměřenosti, aby mohl ověřit jejich důvěryhodnost, aby se k nim mohl vyjadřovat a namítat jejich nesprávnosti. Na základě provozovatelem předložených netransparentních cen pro nevhodně zvolené technologie jsou dále prováděny všechny výpočty požadované metodikou MŽP. Tyto výpočty jsou z důvodu nesprávných vstupních údajů zcela irelevantní a ekonomické hodnocení žádosti o výjimku na jejich základě nebylo vůbec možné potřebné posouzení provést.⁶⁵

XI. Výjimka byla udělena na nepřiměřeně dlouhou dobu

Výjimka byla provozovateli udělena na 8 let v případě emisního limitu pro NO_x, resp. na 6 let a 4 měsíce pokud jde o emisní limit Hg. Takto dlouhé trvání výjimky je v rámci metodiky MŽP hodnoceno negativně.⁶⁶ Odvolatel trvá na svých předchozích vyjádřeních, že délka výjimky je nepřiměřená a není provozovatelem ani krajským úřadem dostatečně odůvodněná.

Konkrétně provozovatel délku výjimky odůvodnil extenzivně regulovaným investičním cyklem v oblasti energetiky. Dle názoru odvolatele však nelze osmiletou dobu výjimky v žádném případě odůvodňovat extenzivní regulací – i na příkladu zmíněného zařízení lze demonstrovat, že proces přípravy a realizace investice může být výrazně kratší než 8 let. Např. komplexní obnova bloků B3 a B4 spolu s instalací technologie SNCR byla zahájena v roce 2015 (veřejná zakázka) a dokončena v roce 2017, tedy během tří let. Dále provozovatel vyžaduje výjimku pro blok B1, kde plánuje mít technologii SNCR instalovanou před začátkem účinnosti závěrů o BAT (tj. do srpna 2021), přičemž na začátku roku 2019 ještě nebyla pro tento záměr ani vypsána veřejná zakázka, celý proces investice tedy musí být uskutečněn zhruba během dvou let.

Pro uvedení zařízení do souladu se závěry o BAT je ve směrnici stanovena čtyřletá lhůta (které navíc předchází dlouhé období vyjednávání emisních limitů, o kterém jsou provozovatelé informováni). Tato lhůta je stejná pro všechna zařízení v Evropské unii a není proto důvod, aby pomalá reakce provozovatele na nové emisní limity byla důvodem pro udělení výjimky z těchto emisních limitů.

Výjimky z nejlepších dostupných technik by z podstaty věci měly být vždy vykládány restriktivně a aplikovány pouze dočasně, jak ostatně naznačuje i zákonodárce časovým – byť blíže nespecifikovaným – omezením udělením výjimky. Požadavek na restriktivnost výkladu (v souladu s obecně uznávanou právní zásadou *exceptiones sunt striktissime interpretandae*, popř. *exceptiones non sunt extendendae* – výjimky mají být vykládány přísně a nemají být rozšiřovány)⁶⁷ by tedy neměl být uplatňován automatickým udělováním výjimky na libovolně dlouhou dobu. Zároveň je zřejmé, že výjimka v tomto kontextu by měla být pouze dočasným řešením situace, kdy se provozovatel potřebuje přizpůsobit nově platným podmínkám provozu, nikoli trvalým řešením situace. Tento závěr potvrzuje také soudní judikatura, která vzhledem k tzv. hlukovým výjimkám dovozuje, že jejich smyslem je „zajištění postupného směřování k žádoucímu stavu“, ale v žádném případě výjimkový režim nesmí být trvalým řešením environmentálního problému.⁶⁸ Tyto závěry lze na výjimky z emisních limitů aplikovat analogicky.

Ve světle výše uvedeného odvolatel trvá na tom, že krajský úřad se dostatečně nevypořádal s argumenty účastníků řízení ohledně délky povolené výjimky a nedostatečně zvažil možnost zkrácení výjimky pro oba polutanty na dobu, která by byla dle metodiky MŽP hodnocena pozitivně (tj. méně než 2 roky).

XII. Výhrady odvolatele proti výroku 2.

Výrokem 2. napadeného rozhodnutí krajský úřad doplnil nový bod 28. v části 1. Závazné podmínky provozu v odstavci d) podmínky zajišťující ochranu zdraví člověka a ochranu životního prostředí, zejména ochranu ovzduší, půdy, podzemních a povrchových vod. V novém bodu 28. se stanoví jednak délka trvání výjimky z emisních limitů spojených s BAT (body 28.1 – 28.3). Délku trvání výjimky (stejně jako výjimku samotnou) odvolatel považuje za rozpornou s právními předpisy (viz výše) a navrhuje její zrušení odvolacím orgánem.

⁶⁴ Viz Protokol z ústního jednání Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 1. 4. 2019, spisová značka: SpKrÚ 487/2019/OŽPZ/77.

⁶⁵ Viz § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, který výslovně vyžaduje, aby odborné posouzení předložené provozovatelem prokázalo naplnění dále stanovených podmínek, z nichž jednou je nepřiměřenost nákladů vůči přínosům pro životní prostředí.

⁶⁶ Viz metodiku MŽP, str. 9.

⁶⁷ K uvedené zásadě srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 544/02, či náleze ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 394/04.

⁶⁸ Rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn. 29 A 85/2016, ze dne 22. 6. 2018.

V novém bodu 28.4 se stanoví nová podmínka provozu, dle které od 17. 8. 2021 mohou být provozovány pouze bloky, u kterých budou provedena opatření, která jsou následně vyjmenována. Odvolatel je toho názoru, že vypočtená opatření nejsou v žádném případě dostatečná z hlediska ochrany životního prostředí a lidského zdraví a jejich provedení by bylo z valné části nezbytné nezávisle na napadeném rozhodnutí z důvodu nutnosti plnění emisních limitů dle IED účinných od 30. 6. 2019. Opatření spočívající v instalaci frekvenčních měřičů k regulaci výkonu je navíc bezpředmětné, neboť frekvenční měřiče na všech kotlích již instalovány jsou.⁶⁹

V nových bodech 28.5 a 28.6 je stanovena povinnost provozovatele před uběhnutím poloviny doby trvání výjimky předložit krajskému úřadu dokument s analýzou a vyhodnocením provozu nových technologií dle bodu 28.4, včetně zkoušek ověření efektivnosti technologií a provedených opatření ke snižování emisí dle bodu 28.4. Odvolatel je toho názoru, že takto stanovená povinnost je příliš vágní a v případě aprobování výjimky odvolacím orgánem by měla být změněna tímto smyslu:

- Zpráva o fungování nově instalovaných technologií dle bodu 28.4 integrovaného povolení by měla být předložena do 1 roku od 17. 8. 2021, resp. do 1 roku od dokončení instalace těchto technologií, pokud by k němu došlo později než 17. 8. 2021.
- V integrovaném povolení by měly být stanoveny konkrétní parametry a ukazatele, které by měla předkládaná zpráva zahrnovat – např. všechny provozní charakteristiky zařízení a související data z kontinuálního měření NO_x a rtuti, a to za současného plného zapojení všech instalovaných technologií ke snížení emisí.

Integrované povolení by mělo dle názoru odvolatele obsahovat rovněž závazek provozovatele spolu s odevzdáním výše zmíněné zprávy požádat o přezkum integrovaného povolení za účelem zpřísnění emisních limitů Hg a NO_x v rámci možností prokázaných analýzou a vyhodnocením nových technologií.

XIII. Výhrady odvolatele proti výroku 4.

Výrokem 4. krajský úřad doplnil do části rozhodnutí 1. Závazné podmínky provozu v odstavci k) novou povinnost provozovatele v rámci roční zprávy o plnění podmínek integrovaného povolení předkládat úřadu zprávu o realizovaných technologiích a provedených opatřeních ke snížení emisí NO_x a Hg, které povedou k dosažení emisních limitů podle závěrů o BAT, včetně výsledků a vyhodnocení kontinuálních měření.

Provozovatel sám v rámci doplnění žádosti o změnu integrovaného povolení předložil harmonogram snižování emisí tak, aby po skončení výjimek zařízení plnilo emisní limity spojené s BAT. Odvolatel proto požaduje, aby byl tento harmonogram (po kritickém zhodnocení správnými orgány) zahrnut jako jedna ze závazných podmínek integrovaného povolení. Ve znění napadeného rozhodnutí totiž integrované povolení zavazuje provozovatele informovat krajský úřad o provedených opatřeních ke snížení emisí, nezavazuje jej ale sledovat jakýkoliv harmonogram nebo cíl. Integrované povolení tak ani neumožňuje krajskému úřadu nijak sankcionovat odchýlení od harmonogramu či postup v rozporu s cílem snížení emisí na úroveň limitů spojených s BAT v době skončení výjimky.

Pokud jde o harmonogram snižování emisí, který předložil provozovatel v části 7.4 svého doplnění žádosti, odvolatel shledává následující nedostatky:

- V letech 2020-2022 má proběhnout intenzifikace technologie SNCR, v prognóze emisí NO_x se však tento záměr provozovatele nijak neprojevuje (navržené emise zůstávají konstantní po celou dobu trvání výjimky).
- Stejná výhrada platí pro optimalizaci technologií deNO_x, která má proběhnout v letech 2021-2023.
- Na roky 2021-2024 (tj. na čtyřleté období) je naplánována analýza trhu s technologiemi snížení emisí NO_x, hledání vhodných řešení pro splnění limitů BAT. Odvolatel vyjadřuje údiv nad skutečností, že by pouhá analýza měla trvat celé čtyři roky, obzvláště vzhledem k tomu, že řešení pro splnění emisních limitů spojených s BAT má být navrženo již v rámci tohoto řízení ve „scénáři BAT“. Zároveň je zarážející, proč by výše zmíněná analýza měla začít až v roce 2021 a ne již nyní.
- Stejná výhrada platí pro aktivitu „Zpracování dokumentací potřebných pro legislativu a výstavbu“ pro snížení emisí Hg naplánovanou rovněž na roky 2021-2024.
- V roce 2019 má proběhnout výběr technologií látkových nebo hybridních filtrů, s jejichž použitím však návrhový scénář nepočítá (resp. uvádí je jen jako záložní variantu řešení). Z harmonogramu tedy vyplývá, že se změnil způsob snížení emisí rtuti v zařízení oproti návrhovému scénáři a mělo by být přepracováno i celé ekonomické hodnocení.

⁶⁹ Provozní řád vyjmenovaného stacionárního zdroje znečišťování ovzduší Sev.en EC, a.s., identifikační číslo 7EC_0_061r05, str. 23.

- Dle harmonogramu snižování emisí Hg je naplánováno zprovoznění nových technologií na roky 2026-2027, žádost provozovatele o výjimku až do roku 2029 tedy není nijak opodstatněná.

Odvolatel proto navrhuje, aby odvolací správní orgán změnil rozhodnutí krajského úřadu, kriticky zhodnotil navržený harmonogram snižování emisí NOx a Hg, uvedl jej do souladu s realitou a poté jej zahrnul mezi závazné podmínky integrovaného povolení.

XIV. Závěr

Závěrem odvolatel upozorňuje na **morální rozměr projednávané věci**. Zařízení, jemuž byla udělena výjimka z emisních limitů, je umístěno téměř v geografickém středu Evropy, přičemž převládající proudění vzduchu v Evropě směřuje od jihozápadu k severovýchodu. Obyvatelé žijící nedaleko zařízení by jistě nesouhlasili s udělováním výjimek pro zařízení v jihozápadní Evropě (v Německu, Rakousku, Francii a severní Itálii), která přeshraničním přenosem znečišťují ovzduší v České republice. Stejně tak provozovatelé a správní orgány ve středu Evropy mají odpovědnost za přeshraniční znečištění ovzduší, které by udělení výjimky mohlo způsobit v zemích východní Evropy a v Pobaltí.

Výjimka z emisních limitů spojených s BAT byla napadeným rozhodnutím udělena nezákonně, a to zejména z těchto důvodů:

- Není dán základní **zákonný důvod** dle § 14 odst. 5 písm. a) nebo b) zákona o integrované prevenci. Nejsou naplněny ani ostatní zákonné podmínky dle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci.
- Technické řešení zvolené provozovatelem pro variantu BAT je **nehodné a ekonomicky neefektivní**, volba není nijak diskutována. Na základě chybně zvoleného technického řešení je nesprávně zpracované celé odborné posouzení.
- **Nepříznivý vliv výjimky na životní prostředí** nebyl v předloženém odborném posouzení a rozptylové studii dostatečně zohledněn (zejm. pokud jde o sekundární částice PM, globální vliv emisí NOx a rtuti, překročení kritické zátěže dusíkem na většině území ČR, atd.).
- **Externality** (tj. nepříznivé dopady na životní prostředí a lidské zdraví vyjádřené v penězích) v případě povolení výjimky **významně převyšují náklady na instalaci technologií** potřebných pro dosažení emisních limitů spojených s BAT, případně i hodnot nižších.
- **Přínosy BAT scénáře pro životní prostředí jsou v obou případech podhodnoceny**, neboť je v reálných možnostech uvedených technologií dosahovat nižších emisí než horní hranice intervalu emisních limitů spojených s BAT. Tím dochází i k nadhodnocení nákladů na zamezení jedné tuny polutantu pro BAT scénář.
- V rámci hodnocení přiměřenosti nákladů provozovatel uvádí **zmatečné, nepodložené a netransparentní údaje**. Náklady scénáře BAT jsou nadhodnocené, zatímco náklady scénáře s výjimkou podhodnocené.
- Výpočty přiměřenosti nákladů jsou **v rozporu s metodikou MŽP**, některé části vyhodnocení nákladů pro rtuť jsou zcela opomenuty.
- Požadovaná doba výjimky není dostatečně odůvodněna a je **nepříjemně dlouhá**.

Odvolatel trvá na tom, že napadenému rozhodnutí předcházelo závažné procesní pochybení, rozhodnutí je věcně nesprávné a nezákonné a proto odvolatel podává odvolání v rozsahu výroků 1., 2. a 4. a navrhuje, aby Ministerstvo životního prostředí jako odvolací správní orgán:

- I. Napadené rozhodnutí v rozsahu uvedených výroků dle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu **zrušil a ve věci sám rozhodl** tak, že se žádost provozovatele o změnu integrovaného povolení zamítá,

Nebo alternativně

- II. Napadené rozhodnutí v rozsahu uvedených výroků dle § 90 odst. 1 písm. a) správního řádu zrušil a vrátil věc správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

Vypracováno ve spolupráci s Frank Bold Society, z.s.

Obec Veltruby
Ing. Jiří Hůla
starosta obce